

РЕШЕНИЕ

№ 149

гр. София, 21.04.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ ОКРЪЖЕН СЪД, VI ПЪРВОИНСТАНЦИОНЕН
ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ**, в публично заседание на двадесет и четвърти
март през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Росина Н. Дончева

при участието на секретаря Даниела Бл. Ангелова
като разгледа докладваното от Росина Н. Дончева Гражданско дело №
20211800100473 по описа за 2021 година

Производството по делото е образувано по подадена от АД. Д., турски гражданин, чрез упълномощения от него адв. В.В., искова молба срещу Районен съд – гр. С. за осъждането му, на основание чл. 26 от ЗОДОВ, да заплати на ищеца сумата 46 851,56 лева, ведно със законната лихва върху нея, считано от датата на завеждане на исковата молба до окончателното □ изплащане, представляваща причинени имуществени вреди от претърпени пропуснати ползи, резултат от нарушение на чл. 6, §1 от Конвенцията за защита на човешките права и основни свободи, вр. чл. 308, ал. 1 НПК.

В исковата молба се твърди, че на 13. 07. 2017 г. било образувано незабавно производство № 18/2017 г. по описа на Агенция „Митници“ – Столична митница, пр. пр. № 417/2017 г. по описа на Районна прокуратура – гр. С. срещу него, за престъпление по чл. 251, ал. 1 НК. На същата дата бил съставен АУАН № 2165, като в полза на държавата бил задържан предметът на престъплението – 125 345 евро, а ищецът бил задържан за срок от 24 часа, а по-късно с постановление от същата дата за срок от 72 часа.

На 14. 04. 2017 г. досъдебното производство било изпратено в РП – гр. С., с мнение за предаването му на съд и на същата дата в Районен съд – гр. С. е внесен обвинителен акт срещу ищеца – АД. Д., за престъпление по чл. 251, ал. 1 НК, където е образувано н.о.х.д. №

299/2017 г. По същото е постановена присъда № 125 от 14. 04. 2017 г., с която подсъдимият е признат за виновен и е осъден на една година лишаване от свобода, което наказание е отложено за срок от три години, на основание чл. 66, ал. 1 НК. С присъдата е постановено, на основание чл. 251, ал. 2 НК, отнемане в полза на държавата на предмета на престъплението – 125 345 евро, с легова равностойност 245 153,51 лева.

На 25. 04. 2017 г. подсъдимият подал въззивна жалба срещу присъдата, по която към този момент не били изготвени мотиви.

Твърди се, че на 15. 01. 2019 г. защитникът на подсъдимия подал сигнал до ИВСС, предвид липсата на мотиви към обжалваната от тях присъда, който се произнесъл със становище на 19. 02. 2019 г. При извършена справка в деловодството на съда се установило, че мотиви към присъдата били изготвени на 20.03.2019 г., а на 27.03.2019 г. делото било изпратено на въззивната инстанция – Софийски окръжен съд, по компетентност.

Делото бил получено във въззивния съд на 29. 03. 2019 г. и на същата дата било образувано в.н.о.х.д. № 2191/2017 г., а на 10.04.2019 г. защитникът на подсъдимия депозирал допълнителни писмени изложения към въззивната жалба. С определение от 11.04.2019 г. въззивното дело било насрочено за разглеждането му в открито съдебно заседание за 20. 05. 2019 г., когато е даден и ход на делото по същество.

Твърди се, че по въззивното дело е постановено окончателно решение на 13.06.2019 г., с което обжалваната присъда била изменена, като същата била отменена в частта, с която на основание чл. 251, ал. 2 НК, предметът на престъплението – парична сума, била отнета в полза на държавата, като е постановено тяхното връщане на подсъдимия.

Твърди се, че през м. октомври 2019 г. ищецът, чрез процесуалния си представител адв. В., подал заявление за обезщетение по реда на глава 3а от ЗСВ, отговор по което получил в края на м. февруари 2020 г.

Ищецът поддържа, че първоинстанционното дело било забавено, в нарушение на чл. 308, ал. 1 НПК с една година, десет месеца и осемнадесет дни – времето, за което мотивите по постановената присъда не били обявени, като твърди, че срокът за изготвянето им бил до 01. 05. 2017 г., през което време ищецът бил в невъзможност да разполага със сумата 125 345 евро, с която той щял да задоволява свои

нужди и да реализира доходи от иззетата сума, поради което пропуснал да реализира полза, което по същността си представлявала имуществена вреда, подлежаща на обезщетяване. Налице била и причинна връзка между пропуснатата полза и забавянето на връщането на сумата. Твърди, че законодателят с разпоредбата на чл. 86, ал. 1 ЗЗД предвидил презумпцията, че в този случай вредите са най-малко до размера на законната лихва. В тази насока, ищецът претендира вреди в резултат на пропуснати ползи в размер на 46 851,56 лева, които били равностойни на законната лихва за периода от 02. 05. 2017 г. до 20. 03. 2019 г. върху върната на ищеца-подсъдим сума от 245 153,51 лева.

Твърди, че претенцията му за имуществени вреди, вследствие задържането на иззетата сума по-дълго от необходимото, което било в нарушение на закона и което счита, че при всички положения представлява нарушение на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок по чл. 6, § 3 ЕКЗЧПОС.

С оглед изложеното за ищецът възниквал правният интерес от предявяване на настоящия иск по чл. 2б от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди срещу Районен съд – гр. С., с искане за осъждането му да заплати на ищеца сумата 46 851,56 лева, ведно със законната лихва върху нея, считано от датата на завеждане на исковата молба до окончателното □ изплащане, представляваща причинени имуществени вреди от претърпени пропуснати ползи, резултат от нарушение на чл. 6, § 1 от КЗЧПОС, вр. чл. 308, ал. 1 НПК.

В срока по чл. 131 ГПК писмен отговор е постъпил от ответника Районен съд – гр. С., представляван от неговия административен ръководител, с който оспорва активната процесуална легитимация на адв. В.В., като се твърди, че същият не е бил упълномощаван от АД. Д.. да води настоящото производство, като последният дори не знаел, че от негово име е предявен осъдителен иск.

По същество, заявява, че исковата молба е изцяло неоснователна, с искане за отхвърлянето □, със законните последици от това, като излага подробните си съображения за това в отговора.

Ответникът твърди, че забавяне на разглеждане на делото не е налице, каквото заключение е дадено и от Инспекторатът на ВСС, за което ищецът бил уведомен с писмо изх. № 94-А-18/18. 02. 2020 г.

Излага, че делото било разгледано в едно открито съдебно заседание на 14. 04. 2017 г. и на същата дата е била постановена

осъдителна присъда, която подсъдимият обжалвал. Посочва, че действително срокът за изготвяне на мотивите към присъдата не бил спазен, но срокът по чл. 308, ал. 1 НПК бил инструктивен и неспазването му не водело автоматично до пораждаване правото на страната да търси обезщетение от нарушение на правото □ делото да бъде разгледано в разумен срок.

Посочва се, че в този период съдията-докладчик освен, че бил по-натоварен от останалите си колеги, бил и с влошено здравословно състояние, което било счетено за извинително от съдийската колегия на ВСС, която отменила наложеното му от председателя на Районен съд – гр. И. дисциплинарно наказание. Посочва се също, че ВСС бил наясно с проблемите на съдията, но въпреки сигналите на председателите на Районен съд – гр. И. и Районен съд – гр. С., не били взети мерки, за да се обезпечи своевременното приключване на разпределените му дела.

На следващо място ответникът посочва, че в определение от 12. 07. 2018 г. по дело С-707/17 Съдът на ЕС приема, че санкциите по чл. 251 от НК следва да бъдат ефективни, съразмерни и възпиращи (т. 25). Към 14. 04. 2017 г. предвидената наказателна отговорност за престъпление по чл. 251 от НК е лишаване от свобода за срок до шест години, или глоба в размер на двойната сума на предмета на престъплението. Нормата на чл. 251, ал. 2 от НК в редакцията ѝ към момента на постановяване на присъдата, както и към момента на произнасянето на въззивния съд, предвиждала задължително отнемане на предмета на престъплението, без да се изследва въпросът за това на кого същият принадлежи. Това означавало, че съдът е приложил правилно закона, а определението на СЕС от 12. 07. 2018 г. е постановено повече от една година по-късно и именно то послужило като основание въззивният съд да отмени присъдата от 14. 04. 2017 г. в частта ѝ, касаеща отнетата в полза на държавата парична сума. На практика, забавата в изготвянето на мотивите от страна на съдия Й. и от там и на образуването в.н.о.х.д. № 191/2019 г. по описа на въззивния съд, след произнасяне на Съда на ЕС се е оказало в интерес на Д. и е способствало на същия да бъде върната отнетата му с присъдата по н.о.х.д. № 299/2019 г. парична сума. Образуването на въззивното дело преди отправяне на преюдициалното запитване от 23. 11. 2017 г. на РС - гр. С., по което е образувано дело С-707/17 г., и произнасянето по жалбата срещу присъдата от 14. 04. 2017 г. ответникът твърди, че със сигурност не би довело до отмяната ѝ в частта, в която сумата е била отнета в полза на държавата. Това е така,

защото въззивният съд се е съгласил с извода на съдия Й., че престъпление по чл. 251, ал. 1 от НК от страна на подсъдимия действително е било извършено. Законна последица от това престъпление е отнемане на предмета на престъплението в полза на държавата - чл. 251, ал. 2 от НК, без съдът да е длъжен да изследва неговия произход и принадлежност.

От друга страна ответникът заявява, че ако производството по делото не е било приключило пред въззивния съд до 23. 11. 2017 г., то окръжният съд е бил длъжен да го спре на основание чл. 25, ал. 1, т. 4 от НПК. Независимо, че преюдициалното запитване е отправено по друго дело, отговорът на СЕС по дело С-707/2017 г. би бил от значение за този съд с оглед правилното прилагане на нормата на чл. 251, ал. 2 от НК. Т. е., забавянето до постановяване на определението на СЕС от 12. 07. 2018 г. е било неизбежно, като то не би било във връзка със забавянето на изготвяне на мотивите по н.о.х.д. № 299/2017 г. на РС - С..

Ответникът поддържа, че основен принцип в правото е забраната за неоснователно обогатяване, като твърди, че такова, при уважаване на предявения в настоящото производство иск би било налице, тъй като в резултат на забавянето на разглеждането на въззивната жалба, въззивния съд е съобразил с преюдициалното заключение от 12. 07. 2018 г. по дело С-707/17 г. в решението си от 13. 06. 2019 г. по в.н.о.х.д. № 191/2019 г. и именно въз основа на него е постановил връщане на целия размер на сумата от 125 345 евро, от което следвало, че не е налице връзка между забавянето на изготвяне на мотивите към присъда от 14. 04. 2017 г. и крайния резултат.

Ответникът поддържа становище за липса на причинна връзка между твърдените в исковата претенция пропуснати ползи и соченото нарушение на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок.

Твърди, че отнетата от Д. парична сума от 125 345 евро не е негова, както и че същата няма законен произход, което именно е основанието за нейното укриване при преминаването му през границата на страната. Ето защо, в първия случай, ищецът не е правният субект, комуто се дължи обезщетението за пропуснати ползи, а във втория се нарушава правилото за забрана правните субекти да черпят права от собственото си неправомерно поведение. Липсват, както по развилото се наказателно производство, така и в рамките на настоящото, доказателства, установяващи, че пренасяната от ищеца парична сума е негова, както и че същата има законен

произход.

Отбелязва, че при разглеждането на наказателното производство по реда на чл. 251 от НК, решаващият съдебен състав нито е имал задължението, нито за него е било налице законно основание за извършване на проверка за произхода и собствеността на средствата, пренасяни от подсъдимия. Този извод произтича от съдържанието на съображение (5) на преамбюла на Регламент (ЕО) № 1889/2005 на Европейския Парламент и на Съвета от 26 октомври 2005 година, относно контрола на пари в брой, които се внасят и изнасят от Общността.

Ответникът заявява, че поради липсата на посочената по-горе причинно-следствена връзка, както и поради липсата на доказаност на собствеността и произхода на правомерно задържаните парични средства, предявеният иск се явява изцяло неоснователен.

На следващо място изтъква, че сумата от 125 345 евро е пренасяна през границата на страната от транзитно преминаващ през нея гражданин на трета държава и не може да се презюмира, че ищецът би получил претендираната лихва в размер на 46 851.56 лева за посочения срок.

В този смисъл ответникът оспорва и по размер предявения иск, при условие, че исковата претенция се приеме за основателна.

В случай, че ищецът успее да докаже законното си право да се ползва от отнетата от него парична сума, както и че то е било нарушено поради съществено нарушение на правото на Европейския съюз, то правният му интерес е да търси обезщетение за имуществените си вреди по реда на чл. 2в от ЗОДОВ. Отмяната на присъдата в частта, в която сумата от 125 345 евро е отнета, се основава на нарушение на правото на ЕС, а такъв иск в случая не е предявен. Аргумент в тази посока е факта, че именно в полза на държавата е била отнета сумата и на основание чл. 49 от ЗЗД, тя се явява легитимиран ответник по претенция за вреди от лишаване от право да се ползва определено имущество.

С оглед на всичко изложено по-горе, ответникът моли да бъде отхвърлен като неоснователен така предявеният иск, с правно основание чл. 2б от ЗОДОВ, като претендира присъждане сторените в хода на производството разноски.

В съдебно заседание ищецът, чрез процесуалния си представител адв. В. поддържа иска, ответникът не изпраща представител, представя писмени бележки, представителят на СОП дава становище

за неоснователност на предявения иск.

След преценка на събраните по делото доказателства във връзка с доводите на страните, съдът намира за установено от фактическа страна следното:

По делото не се спори, че с присъда № 125 от 14.04.2017 г. на Районен съд – гр.С., постановена по н.о.х.д. № 299/2017 г. по описа на същия съд, подсъдимия АД. Д., турски гражданин, роден на 02.02.1981 г., живущ в гр.Б., ФРГ Германия, е признат за виновен в това, че на 13.04.2017 г., около 09,10 часа, на трасе „Входящи леки автомобили и автобуси” на Митнически пункт К., не е изпълнил задължението за деклариране на парични средства, пренасяни през границата на страната, която е външна граница на Европейския съюз, като е нарушил разпоредбите на Валутен закон – чл.11а, ал.1, ал.5 и чл.14г, като не е декларирал писмено при внос, пред митническите органи във валутна митническа декларация, общият размер на внасяната валута в наличност и стойността на предмета на престъплението е в особено големи размери, а именно не е декларирал сумата от 125 345,00 евро с легова равностойност 245 153,51 лева, поради което и на основание чл.251 ал.1 от НК и във вр. с чл.54 от НК му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от 1 /една/ година, чието изпълнение е отложено за изпитателен срок от 3 /три/ години, считано от влизане на присъдата в сила.

С посочената присъда е постановено, на основание чл.251 ал.2 от НК отнемане в полза на държавата на предмета на престъплението, в извършването на което е признат за виновен подсъдимият АД. Д., а именно сумата от 125 345,00 евро, с легова равностойност 245 153,51 лева.

С решение от 13.06.2019 г., постановено по ВНОХД № 191/2019 по описа на Софийски окръжен съд е изменена присъда от 14.04.2017 г. на Районен съд – гр.С., постановена по н.о.х.д. № 299/2017 г. по описа на същия съд, като е отменена в частта, с която на основание чл.251 ал.2 от НК се отнема в полза на държавата предмета на престъплението по чл.251 ал.1 от НК в извършването, на което подсъдимия АД. Д. е признат за виновен – 125 345 евро, равностойни на 245 153,51 лева и е постановено да бъдат на върнати на АД. Д., от когото са иззети, чрез задържането им съгласно акт за установяване на митническо нарушение № 165/13.04.2017 г. на Агенция „Митници”, Столична Митница.

Не се спори, че на 20.03.2019 г. на страните е изпратено съобщение, че мотивите към присъдата са изготвени. Спорен е

въпроса дали има забавяне при разглеждане и решаване на делото в разумен срок и от това забавяне ищецът е претърпял имуществени вреди /пропуснати ползи/, които са пряка и непосредствена последица от него.

Към момента на деянието приложимата материално правна норма на чл. 251, ал. 1 от НК сочи, че при нарушение разпоредба на закон, на акт на МС или на обнародван акт на БНБ относно режима на сделките, вноса, износа или други действия с валутни ценности или задълженията за тяхното деклариране и стойността на предмета на престъплението е в особено големи размери се наказва с лишаване от свобода до 6 години или глоба в размер на двойната сума на предмета на престъплението. Съгласно чл. 251, ал. 2 от НК предметът на престъплението се отнема в полза на държавата, а когато липсва или е отчужден присъжда неговата равностойност.

При така установената фактическа обстановка съдът направи следните изводи от правна страна:

Съгласно чл. 2б, ал. 1 от ЗОДОВ държавата отговаря за вредите, причинени на граждани и на юридически лица от нарушение на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок съгласно чл. 6, § 1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи. Това право се отнася до всички видове съдебни производства – граждански, наказателни и административни. Според чл. 4, ал. 1 от ЗОДОВ държавата дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. Следователно за да бъдат уважени иските е необходимо да са налице следните предпоставки: 1/ ищецът да е бил страна по дело; 2/ това дело да е било разгледано и решено извън разумния за това срок; 3/ от забавянето ищецът да е претърпял имуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица; 4/ ответникът да не е заплатил обезщетение на ищеца за тези вреди.

В производството за присъждане на обезщетение за причинени вреди на граждани от неправомерни действия на държавата отговорността е обективна и се носи от държавата, а не от нейните органи или длъжностни лица, без значение кой е причинил вредоносния резултат /така решение № 76-2016 г. на III г. д. на ВКС по гр. д. № 5 721/2015 г. /. Тази отговорност на държавата се реализира чрез нейните органи – в случая РС-С.. Преценката за наличие на

нарушение на правото на разглеждане и решаване на дело в разумен срок съгласно чл. 6, § 1 от ЕКЗПЧОС, а от там и за обезщетение на причинените от това вреди, се извършва по критериите, определени в чл. 2б, ал. 2 от ЗОДОВ и поддържани последователно и в практиката на ЕСПЧ. Тези критерии са обща продължителност и предмета на производството, неговата фактическа и правна сложност, поведението на страните и на техните процесуални или законни представители, поведението на останалите участници в процеса и на компетентните органи, както и други факти, които имат значение за правилното решаване на спора.

От приложеното към настоящото дело материали по наказателното производство се установява, че на 14.04.2017 г. е образувано НОХД № 299/2017 г. по описа на РС-С.. На 14.04.2017 г. е постановена присъда № 125, с който подсъдимият е признат за виновен. Мотивите към присъдата са изготвени на 20.03.2019 г. – в срок от 1 година, 11 месеца и 6 дни от произнасяне на присъдата. Производството по ВНОХД № 191/2019 г. по описа на СОС е продължило 2 месеца и 14 дни. Общата продължителност на наказателното производство е продължила 2 години, 2 месеца и 2 дни.

Ищецът е сезирал със заявление № РС-19-623/25.10.2019 г. инспектората към ВСС за забавянето, но видно от писмо на Министерство на правосъдието, заявлението е отхвърлено като неоснователно.

За да се прецени дали едно дело е разгледано и решено в разумен срок от значение е общата продължителност на съдебното производство – възможно е тя да е в нарушение на изискването за разумен срок, въпреки че отделните етапи на производството са имали разумна продължителност и обратно – при допусната забава в отделна част от производството няма нарушение на чл. 6, § 1 от ЕКЗПЧОС, ако общата продължителност на делото не е прекомерна според вида на делото и броя инстанции. Освен това при преценката за продължителността на разумния срок следва да се отчита и времето необходимо за проучване на делото, правилното водене на производството и попълването му с доказателствен материал, с цел постановяване на правилен и законосъобразен съдебен акт. В настоящия случай има забавяне на съдебното производство пред първа инстанция, но общата продължителност на делото /2 години, 2 месеца и 2 дни/ не е прекомерна според настоящия състав, поради което не е налице втората предпоставка за уважаване на иска - делото да е било разгледано и решено извън разумния за това срок.

Дори да се приеме, че в частност е налице забавяне при първоинстационното производство, от което забавяне се твърди, че ищецът е претърпял имуществени вреди, претенцията е отново неоснователна. В случай, че производството пред РС-С. е било приключило своевременно, то въззивния съд е бил длъжен да го спре, на основание чл. 25, ал. 1, т. 4 от НПК, предвид отправеното преюдициалното запитване по друго дело, по което отговорът на СЕС по дело С-707/2017 г. би бил от значение за правилното прилагане на нормата на чл. 251, ал. 2 от НК. Ето защо, настоящият състав намира, че липсва пряка връзка между произтеклите за ищеца вреди и забавяне решаване на делото в разумен срок пред първата инстанция. Не е налице третата предпоставка за уважаване на иска - пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпяната вреда.

Предвид всичко гореизложено, настоящият съдебен състав намира, че предявения иск, с правно основание чл. 26 от ЗОДОВ, е изцяло неоснователен и подлежи на отхвърляне, както и акцесорната претенция по чл. 86 от ЗЗД.

По отношение на разноските - не се установяват извършени такива от ответника.

Воден от горното, окръжният съд

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от АД. Д., турски гражданин, роден на 02.02.1981 г. в Република Турция, персонален № 23140305828, турски паспорт № U11207797 иск срещу Районен съд – гр. С. за осъждането му, на основание чл. 26 от ЗОДОВ, да заплати на ищеца сумата от 46 851,56 лв. /четиридесет и шест хиляди осемстотин петдесет и един лева и петдесет и шест стотинки/, ведно със законната лихва върху нея, считано от датата на завеждане на исковата молба /30.06.2021 г./ до окончателното ☐ изплащане, представляваща причинени имуществени вреди от претърпени пропуснати ползи, резултат от нарушение на чл. 6, §1 от Конвенцията за защита на човешките права и основни свободи, вр. чл. 308, ал. 1 НПК, като неоснователни.

Решението може да бъде обжалвано пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски окръжен съд: _____